

V Štrasburgu 11. 6. 2013
COM(2013) 407 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Akčný plán pre konkurencieschopný a udržateľný oceľarský priemysel v Európe

Obsah

1.	Oceliarsky priemysel v Európe	3
2.	Svetový trh s oceľou a technologický vývoj	3
2.1.	Hlavné trendy na svetovom trhu	3
2.2.	Hlavné technologické stimuly a výzvy	4
3.	Reakcia na výzvy – akčný plán pre oceľ	6
3.1.	Správny regulačný rámec	6
3.2.	Zvyšovanie dopytu po oceli	7
3.3.	Rovnaké podmienky na medzinárodnej úrovni	8
	Prístup k surovinám	9
	Obchod	11
3.4	Politiky v oblasti energie, zmeny klímy, efektívnosti využívania zdrojov a energetickej efektívnosti na posilnenie konkurencieschopnosti	12
	Dostupné ceny energií a dodávky	12
	Riešenie otázok súvisiacich s politikou v oblasti zmeny klímy	15
	Zabezpečenie svetovej porovnateľnosti	16
	Oceliarske odvetvie ako prispievateľ k cieľom v oblasti zmeny klímy a efektívneho využívania zdrojov	16
3.5	Inovácie	19
3.6	Sociálny rozmer: reštrukturalizácia a potreba zručností	21
4.	Závery	24

1. OCELIARSKY PRIEMYSEL V EURÓPE

Silné a konkurencieschopné oceliarske odvetvie je dôležité pre európsku priemyselnú základňu. EÚ je druhým najväčším výrobcom ocele na svete s produkciou viac než 177 miliónov ton ocele ročne, čo predstavuje 11 % svetovej produkcie. Oceľ je takisto súčasťou niekoľkých priemyselných hodnotových reťazcov a úzko súvisí s mnohými nadväzujúcimi priemyselnými odvetviami, ako je automobilový priemysel, stavebníctvo, elektronika, strojárstvo a elektrotechnika. Má významný cezhraničný rozmer: v 23 členských štátoch sa nachádza 500 výrobných miest, vďaka čomu ide o skutočne európsky priemysel.

V súčasnosti sa európske oceliarske odvetvie nachádza vo veľmi **zložitej situácii**. Prebiehajúca hospodárska kríza viedla k významnému poklesu výrobných činností a súvisiaceho dopytu po oceli, ktorý zostáva o 27 % nižší než pred krízou¹. V dôsledku toho bolo niekoľko výrobných miest zatvorených alebo obmedzilo produkciu so zodpovedajúcou stratou pracovných miest, pričom v uplynulých rokoch ich zaniklo až 40 000. Preto **zostane v predvídateľnej budúcnosti tlak na reštrukturalizáciu a zníženie výrobných kapacít jednou z hlavných výziev pre toto odvetvie**.

Nadmerná kapacita však nie je len európskym problémom. Očakáva sa, že kapacita výroby ocele bude v nasledujúcich dvoch rokoch² naďalej rásť, pričom podľa odhadov OECD sa **celosvetovo** zvýši o 118 miliónov ton na úroveň 2 171 miliónov ton do roku 2014. Európsky oceliarsky priemysel sa borí so **simultánnymi účinkami nízkeho dopytu a nadmernej kapacity na svetovom trhu s oceľou** a zároveň čelí **vysokým cenám energie** a potrebe investovať, aby sa prispôbil ekologickému hospodárstvu a vyrábal inovačné výrobky.

Komisia považuje za nevyhnutné, aby **európsky región zostal dôležitým výrobcom ocele z hospodárskych, sociálnych a environmentálnych dôvodov, ako aj z dôvodu bezpečnosti dodávok**. Po prijatí oznámenia Komisie o priemyselnej politike v roku 2012³, ktorého cieľom bolo zvrátiť klesajúci význam priemyslu v Európe **z jeho súčasnej úrovne 15,2 % HDP až na 20 % do roku 2020**, Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2013 dospela k záveru, že nadviaže na prácu Komisie v oblasti konkrétnych priemyselných odvetví. Toto oznámenie predstavuje reakciu Komisie na krízu v oceliarskom odvetví a stanovujú sa v ňom ciele opatrenia, aby sa zabezpečilo, že prevádzkové prostredie bude prispievať ku konkurencieschopnému a udržateľnému oceliarskemu priemyslu tak, aby bolo schopné vyriešiť štrukturálne problémy, ktorým čelí, konkurovať na celosvetovej úrovni a vyvinúť ďalšiu generáciu oceliarskych výrobkov, ktoré sú veľmi dôležité pre ostatné kľúčové európske odvetvia.

2. SVETOVÝ TRH S OCEĽOU A TECHNOLOGICKÝ VÝVOJ

2.1. Hlavné trendy na svetovom trhu

Svetový trh s oceľou od roku 2000 rastie, poháňaný industrializáciou rýchlo sa rozvíjajúcich krajín.

V priebehu postupnej industrializácie sa z Ázie stal región s najvyšším objemom výroby ocele a dopytom po nej na svete. **V súčasnosti vedie vo svetovej produkcii ocele Čína**: v roku 2000 sa podieľala na výrobe surovej ocele v Ázii 39 %; v roku 2012 sa tento podiel zvýšil na

¹ Výhľad hospodárstva a trhu s oceľou vypracovaný združením Eurofer, 2012.

² Podľa oznámení spoločností.

³ COM(2012) 582 final.

71 %. Toto zvýšenie výroby spôsobilo čínsku domácu nadmernú kapacitu a zmenilo krajinu z čistého dovozcu na najväčšieho vývozcu ocele na svete. Na čínsky oceliarsky priemysel teraz pripadá takmer 50 %⁴ svetovej výroby ocele.

V USA prudké zvýšenie **produkcie bridlicového plynu** zlepšilo **konkurenčnú pozíciu priemyslu USA**, pokiaľ ide o **náklady na energiu**, a je jednou z hlavných príčin prilákania nových investícií do oceliarskeho odvetvia. To môže signalizovať zvrat pre toto odvetvie a USA sa čoskoro môže stať čistým vývozcom ocele⁵, čím sa ešte zvýši nadmerná ponuka na svetových trhoch.

Okrem toho niektoré susedné krajiny (Rusko, Ukrajina a Turecko) významne zlepšili svoju kapacitu výroby ocele a zvýšili svoju schopnosť zásobovať trh EÚ oceľou. Zvýšenie výrobných kapacít v mnohých krajinách však nie je sprevádzané otváraním trhov. **V uplynulých rokoch dochádza vlastne k rastúcej tendencii chrániť domácich výrobcov ocele**, ako napríklad v Brazílii a Indii⁶. Takéto opatrenia bránia rozvoju svetového trhu s oceľou založeného na rovnakých podmienkach.

V tejto náročnej situácii si oceliarsky priemysel EÚ dokázal udržať svoju úroveň vývozu. Od roku 2010 sa vývoz z EÚ zvyšuje a EÚ zaznamenala za uplynulé štyri roky obchodný prebytok. Prebytok obchodu s oceľou dosiahol v roku 2012 16,2 milióna ton (alebo 20 miliárd EUR)⁷.

Spravodlivý prístup k prvotným aj druhotným surovinám, ako aj ich námornej preprave za konkurencieschopných trhových podmienok je pre trvalo udržateľný rozvoj oceliarskeho priemyslu takisto veľmi dôležitý.

2.2. Hlavné technologické stimuly a výzvy

Oceľ bude pravdepodobne naďalej kľúčovým používaným materiálom v stavebníctve a výrobe. Dopyt po oceli by však mohlo ovplyvniť niekoľko trendov v technológii výroby ocele a používania ocele. Možno očakávať, že spoločný návrh a inovácia procesov budú hlavnými stimulmi týchto trendov. To je oblasť, v ktorej môže mať Európa vedúce postavenie.

Na **strane dopytu** bude výstavba elektrární, vrátane veterných fariem na pevnine a na mori, preprava energie, výstavba domov a odvetvie dopravy naďalej predstavovať zdroje príležitostí pre **inovačné výrobky z ocele**.

Zvyšovanie pridanej hodnoty výrobkov z ocele vrátane rúr a rúrok je spôsob, ako sa výrobcovia ocele môžu odlíšiť od konkurentov a zvyšovať svoju konkurencieschopnosť. Ako sa však zdôrazňuje v nedávnej štúdii OECD⁸, výrobky z ocele s vysokou pridanou hodnotou stále tvoria obmedzený podiel dopytu po oceli, pričom konkurencia je v tomto segmente

⁴ Štatistické údaje združenia WorldSteel Association z roku 2012, <http://www.worldsteel.org/statistics/statistics-archive/2012-steel-production.html>.

⁵ OECD DSTI/SU/SC(2012) 21 Budúcnosť ocele: aký bude vývoj tohto odvetvia? (*The future of steel: how will the industry evolve?*), december 2012.

⁶ DECISÃO CMC č. 39/11, Brazília zvýšila dovozné clá na 100 výrobkov vrátane niekoľkých výrobkov z ocele, nie však pre oceľové plechy s pridanou hodnotou. Clá sa zvýšili z 12 % na 25 % a sú platné počas 12 mesiacov s možnosťou predĺženia o jeden rok.

⁷ Tieto číselné údaje sú založené na výrobkoch, na ktoré sa do decembra 2012 vzťahoval predchádzajúci systém dohľadu.

⁸ OECD DSTI/SU/SC(2012) 12 Budúcnosť ocele: vybrané trendy a politické otázky (*The future of the steel industry: selected trends and policy issues*), december 2012.

intenzívna. Okrem toho si takáto výroba ocele vyžaduje používanie nákladných postupov valcovania ocele a značné investície do výskumu a vývoja.

Na strane výroby, keďže inovácie sú naďalej kľúčové **vo vyvíjaní nových výrobkov a rozvoji trhov a zvyšovaní efektívnosti, budú trendy** budú určované, okrem iného, podľa **prístupu k surovinám a energii a podľa ich cien a vyzerá to tak, že pre Európu závislú od dovozu budú mať tieto ceny rastúcu tendenciu**. Pokiaľ ide o suroviny, ktoré sú potrebné na výrobu ocele, by rozhodujúcimi technologickými trendmi v budúcnosti mohlo byť nahrádzanie surovej železnej rudy recyklovaným šrotom (zvyšovanie podielu elektrických oblúkových pecí) a nahrádzanie koksovateľného uhlia plynom (využívanie priamo redukovaného železa).

Ďalším dôležitým stimulom technologických zmien budú politiky v oblasti zmeny klímy a efektívnosť využívania zdrojov. V krátkodobom horizonte by dôležitou mierou mohlo k splneniu cieľov politiky v oblasti zmeny klímy a zvýšeniu udržateľného používania obmedzených zdrojov prispieť zvýšenie používania recyklovaného šrotu a rozšírenie najlepších dostupných techník.

Z nedávnej štúdie Komisie⁹ vyplynulo, že zahrnutím najlepších dostupných techník odteraz do roku 2022 by sa zabezpečilo **len mierne zníženie celkovej priamej spotreby energie** a emisií CO₂, ak sa predpokladá uplatňovanie prísnych investičných podmienok (krátka doba návratnosti). V ďalšej nadväzujúcej štúdii¹⁰ sa však uvádza, že v prípade dlhšej doby návratnosti by bol potenciál zníženia do roku 2030 vyšší. Nad rámec toho by na ďalšie zlepšovanie nákladovej konkurencieschopnosti týchto najlepších dostupných techník bol potrebný **výskum a úspešná demonštrácia**.

V krátkodobom a strednodobom horizonte sa v oblasti **energetickej efektívnosti** očakávajú postupné zlepšenia. Technológie používané v súčasnosti už prešli významnými zlepšeniami¹¹ a **závody využívajúce najlepšie technológie** už fungujú na prahu svojich **termodynamických možností**. Aj napriek tomu sú ešte určité oblasti, v ktorých by sa dali dosiahnuť zlepšenia, aby bolo odvetvie odolnejšie voči nákladom na energiu. **Znížením vstupných nákladov sa v rámci lepšej energetickej efektívnosti môžu vyžadovať vyššie počiatkové investície**, a preto by sa politiky mali uplatňovať tak, aby sa zohľadnil **vplyv na konkurencieschopnosť**. Komisia preto bude sledovať odvetvia, ktoré sa považujú za odvetvia vystavené **vysokému riziku úniku uhlíka**, aby sa zabezpečilo, že smernica o energetickej efektívnosti bude prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju týchto odvetví¹².

Kľúčová je **úspešná demonštrácia prelomových technológií na znižovanie emisií CO₂** vrátane priemyselného zachytávania a ukladania oxidu uhličitého (CCS). Pred prístupím k etape vykonávania treba prekonať určité výzvy, ako sú vysoké náklady a informovanosť

⁹ Možné scenáre energetickej efektívnosti a emisií CO₂ v železiarskom a oceliarskom priemysle (2012) – JRC.

¹⁰ Potenciál zlepšenia v oblasti energetickej efektívnosti a emisií CO₂ v železiarskom a oceliarskom priemysle v EÚ-27 v prípade rôznej doby návratnosti (*The potential for improvements in energy efficiency and CO₂ emissions in the EU27 iron and steel industry under different payback periods*), Journal of Cleaner Production (2013), <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.02.028>.

¹¹ V porovnaní s rokom 1980 sa používanie surovín na výrobu surovej ocele v roku 2008 znížilo z 2 336 na 2 015 kg/tona (–13,7 %).

¹² Smernica 2012/27/EÚ.

a súhlas verejnosti, ako sa objasňuje v oznámení Komisie s názvom Budúcnosť zachytávania a ukladania CO₂ v Európe¹³.

3. REAKCIA NA VÝZVY – AKČNÝ PLÁN PRE OCEĽ

Podpredseda Komisie a komisár pre priemysel a podnikanie v spolupráci s komisárom pre zamestnanosť a sociálne záležitosti zorganizovali v júli 2012 **okruhly stôl na vysokej úrovni** s cieľom **identifikovať a posúdiť výzvy**, ktorým čelí oceľarský priemysel¹⁴. Tento okruhly stôl na vysokej úrovni slúžil ako platforma pre dialóg medzi Komisiou, výkonnými riaditeľmi z odvetvia a odborovými zväzmi. Na týchto zasadnutiach sa zúčastnili aj zástupcovia hlavných členských štátov vyrábajúcich oceľ a Európskeho parlamentu. Komisia teraz navrhuje riešiť hlavné výzvy, ktoré ovplyvňujú konkurencieschopnosť oceľarskeho priemyslu v EÚ, takto:

3.1. Správny regulačný rámec

Európske právne predpisy sú nevyhnutné pre **trvalo udržateľný rozvoj a správne fungovanie vnútorného trhu**, prinášajú istotu a predvídateľnosť investorom a zabezpečujú sa nimi rovnaké podmienky.

V súlade s programom Komisie pre inteligentnú reguláciu¹⁵ **musia byť právne predpisy EÚ účinné a efektívne** v dosahovaní svojich cieľov. Komisia je odhodlaná **identifikovať nadmernú záťaž, nezrovnalosti, nedostatky alebo neúčinné opatrenia**.

Okrem toho na kapacitu podnikov inovovať a prijímať investičné rozhodnutia môžu mať vplyv **kumulačné účinky rôznych politík** a právnych predpisov. V strednodobom horizonte sa tak môže posilniť konkurencieschopnosť. Konkurenti na svetovom trhu však využívajú výhodnejšie rámcové podmienky, ktoré môžu takisto viesť k zníženiu investícií a stratám podielu na trhu, čo povedie k zatvoreniu alebo premiestneniu závodov.

V tejto súvislosti Komisia vykonáva **posúdenie kumulatívnych nákladov konkrétnych odvetví**, ako je odvetvie ocele alebo hliníka. Komisia s použitím všetkých nástrojov, ktoré má k dispozícii, takisto posilňuje svoju analýzu vplyvov svojich nových návrhov politík na konkurencieschopnosť **použitím „previerky konkurencieschopnosti“**¹⁶ v rámci svojich posúdení vplyvov *ex ante*. Okrem toho Komisia vykonáva **kontroly vhodnosti právnych predpisov ako komplexné hodnotenia politiky** s cieľom posúdiť, či je regulačný rámec pre sektor politiky vhodný na daný účel. Tieto zistenia poslúžia ako vstupné informácie na vypracovanie záverov o budúcich politických a regulačných rámcoch.

Regulačný rámec by sa mal navrhnuť **inteligentne a ambiciózne**, aby bol **kľúčovým stimulom inovácie**, najmä v prípade použitia dynamických a trhových prístupov. Inováciu

¹³ COM(2013) 180 final.

¹⁴ Viac informácií je k dispozícii na webovej lokalite: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/steel/high-level-roundtable/index_en.htm

¹⁵ KOM(2010) 543 a COM(2012) 746.

¹⁶ Previerka konkurencieschopnosti je nástroj s dvanástimi krokmi, pomocou ktorého sa riešia vplyvy návrhu politiky na podnikovú konkurencieschopnosť prostredníctvom jej vplyvov na náklady podnikania; na inovačnú kapacitu dotknutých sektorov a na ich medzinárodnú konkurencieschopnosť. Poskytuje jednoduchý a účinný nástroj na zabezpečenie dôkladnejších analýz vplyvu návrhov na konkurencieschopnosť – SEC(2012) 91 final.

môžu vo významnej miere posilňovať aj prísnejšie **environmentálne ciele**, používanie **harmonizovaných pravidiel, noriem a verejné obstarávanie**¹⁷.

Trvalo udržateľnú výrobu ocelových stavebných výrobkov by mohli podnietiť aj **európske normy**. Oceliarsky priemysel už vyvíja značku pre **ocelové stavebné výrobky (Steel Construction Products Mark) – SustSteel**. Cieľom SustSteel je všeobecné podporovanie udržateľnosti, a to najmä vo výrobe ocelových stavebných výrobkov. Ak sa značka SustSteel využije správnym a dôveryhodným spôsobom, bude mať potenciál posilniť podiel takýchto európskych trvalo udržateľných ocelových stavebných výrobkov na trhu. Členské štáty by to mali zvážiť a možno si to bude vyžadovať špecifické činnosti v oblasti normalizácie.

S otázkami regulácie sa stretávajú aj členské štáty. V niektorých členských štátoch úniky dane z pridanej hodnoty na domácom trhu s oceľou nepriaznivo ovplyvňujú prevádzkové podmienky pre výrobcov ocele. Z toho dôvodu trpia nekalou súťažou pochádzajúcou z čierneho trhu. V mnohých prípadoch sú preto spoločnosti nútené obmedziť výrobu alebo zatvoriť závody. V niektorých členských štátoch sa z dôvodu týchto konkrétnych daňových únikov výroba a predaj vystuží v roku 2012 znížili o 15 % a tento rok už o 30 %¹⁸.

Komisia:

- dokončí v roku 2013 **posúdenie kumulatívnych nákladov** v oceliarskom odvetví, aby posúdila celkovú regulačnú záťaž,
- bude pokračovať v posudzovaní vplyvov nových iniciatív, od ktorých možno očakávať, že budú mať zásadný vplyv na konkurencieschopnosť oceliarskeho priemyslu, vo svojich posúdeniach vplyvov vrátane použitia **previerky konkurencieschopnosti**, ak to bude vhodné,
- preskúma potenciál značky **SustSteel** zvýšiť podiel európskych trvalo udržateľných ocelových stavebných výrobkov na trhu. Potom môže požiadať o **osobitné normalizačné činnosti**,
- spolu s členskými štátmi preskúma možné iniciatívy proti **nelegálnemu trhu v EÚ** s výrobkami z ocele vrátane únikov DPH.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- zlepšili trvalú udržateľnosť ocelových stavebných výrobkov využitím možnosti zavedenia značky **SustSteel**.

3.2. Zvyšovanie dopytu po oceli

Svetový oceliarsky priemysel sa teraz borí s **nadmernou kapacitou na úrovni približne 542 miliónov ton**. Z tohto množstva sa takmer 200 miliónov ton nachádza v Číne¹⁹. V súčasnosti sa nadmerná kapacita v EÚ odhaduje približne na 80 miliónov ton v porovnaní s celkovou výrobnou kapacitou EÚ na úrovni 217 miliónov ton. Ak kapacita výroby ocele zostane po roku 2014 konštantná, mohlo by trvať päť až sedem rokov, kým sa dopyt vyrovná kapacite, ak by dopyt stúpал súčasným tempom rastu.

¹⁷ Únia inovácií – KOM(2010) 546 v konečnom znení.

¹⁸ Štatistické údaje poľského oceliarskeho združenia, 2012.

¹⁹ OECD DSTI/SU/SC(2012) 15 Nadmerná kapacita v oceliarskom priemysle: preskúmanie svetového a regionálneho rozsahu výzvy (*Excess Capacity in the steel industry: an examination of the global and regional extent of the challenge*).

V EÚ závisí dopyt po oceli od hospodárskej a finančnej situácie niekoľkých kľúčových odvetví využívajúcich oceľ – napríklad kombinovaný podiel stavebníctva a automobilového priemyslu na dopyte po oceli predstavuje približne 40 %. Strojárstvo, ako aj odvetvia elektrotechnických a elektronických zariadení, sú takisto dôležitými stimulmi prosperity oceliarskeho priemyslu. Finančná kríza však má významný negatívny vplyv na všetky tieto odvetvia. V snahe zabezpečiť zotavenie týchto sektorov je dôležité implementovať súčasné iniciatívy EÚ na podporu stavebníctva a automobilového priemyslu s cieľom zvýšiť ich trvalú udržateľnosť, využívanie zdrojov a energetickú efektívnosť. Spotrebu ocele budú stimulovať opatrenia viac zamerané na rast.

Komisia:

- bude naďalej podporovať **kľúčové odvetvia využívajúce oceľ**, konkrétne prostredníctvom iniciatívy Komisie CARS 2020²⁰, ktorou sa okrem iného stimuluje dopyt po vozidlách na alternatívne palivá²¹, a prostredníctvom iniciatívy Komisie s názvom Udržateľné stavebníctvo²² na zvýšenie energetickej efektívnosti a efektívneho využívania zdrojov a podnietenie renovácie fondu budov.

3.3. Rovnaké podmienky na medzinárodnej úrovni

EÚ je otvorený trh. Krajiny, ktoré nie sú členmi EÚ a vyrábajú oceľ, však príliš často používajú obmedzenia alebo narušenia trhu, aby svojmu vlastnému oceliarskemu priemyslu poskytli umelé výhody. Tieto reštriktívne opatrenia zahŕňajú colné prekážky obchodu, necolné opatrenia (súvisiace najmä s technickými predpismi a postupmi posudzovania zhody), vývozné stimuly a subvencie, ako aj obmedzenia rôznych druhov surovín, z ktorých sa oceľ vyrába.

EÚ rieši **prekážky obchodu a nekalé praktiky** rozhodným vykonávaním **stratégie prístupu na trh** s cieľom **posilniť medzinárodné záväzky** a zabezpečiť **rovnaké podmienky** pre subjekty oceliarskeho sektora z EÚ.

Prostredníctvom efektívnej siete a primeraných **nástrojov monitorovania** EÚ identifikovala hlavné prekážky obchodu na trhoch tretích krajín, na ktoré sa následne zamerala prostredníctvom primeraných nástrojov presadzovania práva. Príklady týchto praktík uvedené v databáze prístupu na trh EÚ zahŕňajú **uloženie vývozných obmedzení a vývozných ciel na suroviny** okrem iného v **Indii, Číne, Ruskej federácii a Egypte**, čo v EÚ prispieva k neprimeranému zvyšovaniu nákladov na výrobu ocele. Iné druhy prekážok na trhoch tretích krajín sú zamerané na výrobky EÚ uložením **neprimeraných postupov udeľovania povolení** alebo požiadaviek, ktorými sa v podstate bráni vývozu ocele z EÚ – táto praktika bola zistená najmä na indickom trhu a takisto na indonézskom trhu. Na ochranu domáceho priemyslu pred konkurenciou z EÚ sa využili aj obmedzenia investovania do domácich oceliarskych odvetví a ich uprednostňovanie v rámci verejného obstarávania, a to najmä v Číne a Spojených štátoch.

²⁰ COM(2012) 636 final.

²¹ COM(2013) 17 final a COM(2013) 18 final.

²² COM(2012) 433 final.

S cieľom čeliť týmto výzvam spolupracuje EÚ spolu so svojimi partnermi a pripravuje v rámci **stratégie prístupu na trh** dôsledne zvážené reakcie. Napríklad **indické požiadavky na povinné udeľovanie osvedčení** pre určité výrobky z ocele boli zrušené na základe diplomatického demaršu EÚ indickým orgánom, ale zároveň sa museli začať prípady urovnávania sporov s **Čínou** týkajúce sa **kľúčových surovín**, ako je koks, s cieľom zabezpečiť bezproblémové dodávky tejto vstupnej suroviny do oceliarskeho odvetvia EÚ. EÚ zároveň pokračuje v riešení zvyšných prekážok prostredníctvom dobre rozvinutej siete konzultačných fór známych ako **Kontaktné skupiny pre oceľ s Ruskou federáciou, Čínou, Spojenými štátmi, ale aj s Japonskom, Indiou a Brazíliou**. Okrem toho, na čom sa dá dohodnúť v rámci diskusií o voľnom obchode, alebo toho, čo sa dá účinne vyriešiť prostredníctvom činností pracovných skupín WTO, umožňujú tieto kontaktné skupiny užitočné výmeny na zistenie a odstránenie prekážok, ktorým odvetvie EÚ na týchto rozširujúcich sa trhoch stále čelí.

Ďalšou veľkou výzvou, ktorej musí čeliť oceliarsky priemysel, najmä v kontexte celosvetovej nadmernej kapacity ocele, je **možné využívanie nekalých obchodných praktík v tretích krajinách**, ktoré sú zamerané na **vývoz nadbytočnej výroby pomocou agresívnych obchodných praktík**. Komisia rieši túto výzvu používaním svojich **nástrojov na ochranu obchodu**. Na základe podnetov zo strany priemyslu týkajúcich sa takýchto nekalých obchodných praktík iniciovala Európska komisia v roku 2012 **jedenásť nových prešetrovaní** v súvislosti s výrobkami zo železa a z ocele. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o čistý nárast a preukazuje sa tak veľký význam problému, ako aj odhodlanie Komisie ďalej čeliť týmto praktikám. Komisia musí v tomto procese ostať ostražitá, pokiaľ ide o využívanie nástrojov na ochranu obchodu inými partnermi, ktoré môžu byť takisto prostriedkom na neprimerané obmedzenie objemu a trhového podielu vývozu z EÚ s cieľom chrániť domácich výrobcov. V tomto smere Komisia pravidelne komunikuje s orgánmi tretích krajín, aby sa zaistilo riadne dodržiavanie pravidiel WTO týkajúcich sa ochranných opatrení, vyrovnávacích opatrení a antidumpingových konaní.

Všeobecne sa **reštriktívnymi opatreniami, ktoré ovplyvňujú konkurencieschopnosť výrobcov ocele z EÚ**, vyžaduje, aby EÚ **ďalej rozhodne uplatňovala svoju stratégiu prístupu na trh** s cieľom zabezpečiť **spravodlivú medzinárodnú hospodársku súťaž a rovnaké podmienky** pre európske priemyselné odvetvie.

Prístup k surovinám

Tak ako v mnohých iných výrobných odvetviach, aj výroba ocele **závisí od zdrojov, ktoré sú v Európe vzácne**. Pre vysoké pece je potrebná železná ruda dobrej akosti a koksovateľné uhlie. **Ceny železnej rudy** sa v uplynulých rokoch výrazne zvýšili²³ z dôvodu silného dopytu z rozvíjajúcich sa ekonomík. Nižší dopyt po uhli v USA, spôsobený rozmachom bridlicového plynu, vytvoril tlak na ceny uhlia v EÚ smerom nadol, čo prispelo k nižším cenám koksovateľného uhlia a následne zvýšilo používanie uhlia v EÚ.

Oceľ môže byť opakovane **recyklovaná** bez toho, aby stratila hlavné vlastnosti, ako je pevnosť, ťažnosť alebo tvárnosť. Recyklácia jednej tony nekontaminovaného ocelového šrotu môže nahradiť použitie viac než 1 200 kg železnej rudy, 7 kg uhlia a 51 kg vápenca²⁴. **Výrobou ocele z ocelového šrotu** namiesto zo surovej rudy sa znižuje spotreba energie približne o 75 % a ušetrí sa približne 90 % vstupných surovín²⁵. So zreteľom na

²³ Ceny železnej rudy sa zvýšili z 25 USD za suchú metrickú tonu v roku 2001 na 250 USD v roku 2011.

²⁴ World Steel Association (2010).

²⁵ Agentúra Spojených štátov na ochranu životného prostredia.

výzvy, ktorým Európa čelí v oblasti prístupu k lacnejšej energii a surovinám, je z ekonomických príčin celkom logické maximalizovať objem ocele vyrobenej zo šrotu. Environmentálne kritériá takisto zohrávajú výraznú úlohu, keďže výroba zo šrotu vedie k výraznému zníženiu znečistenia ovzdušia (približne o 86 %), spotreby vody (o 40 %), znečistenia vody (o 76 %) a ťažobného odpadu (o 97 %) ²⁶. Jednou tonou ocele vyrobenej zo šrotu sa v porovnaní so surovou rudou znížia emisie CO₂ o 231 ton.

Zvyšovanie objemu šrotu recyklovaného v Európe si bude vyžadovať predovšetkým **lepšie fungovanie trhov s druhotnými kovmi**. To bude závisieť od nákladov na získanie kovov z nepoužívaných konštrukcií, vyradených výrobkov a iných tokov odpadu a ich pomeru k cenám primárnych kovov ²⁷. S cieľom uľahčiť opätovné používanie a recykláciu by mal environmentálne optimalizovaný **návrh výrobku** zahŕňať jednoduchú demontáž a oddelenie všetkých oceľových zložiek. Využívaním recyklácie v najvyššej možnej miere sa môže dosiahnuť väčší objem ocele v obehu ²⁸. **Smernicou o ekodizajne** ²⁹ sa umožňuje stanoviť požiadavky na recyklovateľnosť a demontáž výrobkov nákladovo efektívnym spôsobom, čím by sa mohlo prispieť k zabezpečeniu lepšieho prístupu k vysokokvalitnému kovovému šrotu.

Dopyt po recyklovanej oceli sa už zvýšil vďaka mimoriadnej dôvere v jej kvalitu vyplývajúcej zo stanovenia **kritérií, keď odpad zo železa a z ocele prestáva byť odpadom** ³⁰.

Ďalšie úsilie je potrebné na boj proti **nezákonnému vývozu šrotu**, ktorý spôsobuje stratu cenných surovín v európskom hospodárstve. Komisia predloží návrhy na boj proti tomuto nezákonnému vývozu posilnením kapacity členských štátov, pokiaľ ide o kontroly podľa **nariadenia o preprave odpadu** ³¹. V oblasti monitorovania pohybu šrotu je potrebná ďalšia práca.

Pri uvažovaní o metódach výroby by sa pozornosť mala upriamiť aj na efektívnosť využívania zdrojov a vplyv na klímu. Zhruba 40 % výroby ocele v EÚ pochádza z elektrických oblúkových pecí, ktoré umožňujú výrobu ocele zo 100 % recyklovanej východiskovej suroviny vo forme kovového šrotu. Tento druh výroby je náročný na energiu, ale vďaka použitiu šrotu ako primárnej suroviny efektívne využíva zdroje. Výsledkom sú aj nižšie emisie oxidu uhličitého v porovnaní s výrobou ocele z primárnych surovín, t. j. z rudy, a preto by sa tento druh výroby mal podnecovať. Na tento účel je však potrebné mať **kvalitný šrot získaný v environmentálne prijateľných podmienkach**. V **stratégii Komisie pre oblasť surovín** ³² sa stanovuje náležitý rámec, podľa ktorého by sa mal tento cieľ presadzovať.

Na zabezpečenie riadneho monitorovania Komisia vytvorila **zoznam 14 kritických surovín**, ktoré sú hospodársky dôležité a zároveň podliehajú vyššiemu riziku prerušenia dodávky okrem iného z dôvodu geografického pôvodu materiálu. Riziko dodávky môže byť takisto zvýraznené nízkou zastupiteľnosťou a nízkymi mierami recyklácie samotnej suroviny. Tento zoznam, ktorý obsahuje niekoľko materiálov potrebných na výrobu oceľových liatin, bude v roku 2013 preskúmaný a bude sa uvažovať o tom, že sa doň zahrnie koksovateľné uhlie.

²⁶ Agentúra Spojených štátov na ochranu životného prostredia.

²⁷ <http://scripts.cac.psu.edu/users/n/w/nwh5089/Steel%20Recycling%20Process.pdf>

²⁸ www.eurofer.org/index.php/eng/content/.../517/.../SteelRecycling.pdf.

²⁹ Smernica 2009/125/ES.

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:094:0002:0011:EN:PDF>

³¹ Nariadenie (ES) č. 1013/2006.

³² KOM(2008) 699 a KOM(2011) 25.

Obchod

Obchod je v prípade ocele osobitne dôležitý. Vzhľadom na neodmysliteľnú úlohu obchodu ako stimulu hospodárskeho rastu na svetovom trhu s oceľou Komisia výrazne podporuje **liberalizáciu medzinárodného obchodu pod záštitou WTO**.

Na **dvojstrannej úrovni** sú ďalším kľúčovým nástrojom na dosiahnutie rovnakých podmienok pre spoločnosti EÚ z hľadiska prístupu na trhy, ako aj k surovinám, za podmienok spravodlivej hospodárskej súťaže, **rokovania o dohodách o obchode, najmä o dohodách o voľnom obchode**. Na posúdenie celkového vplyvu, ktorý majú tieto dohody na odvetvia EÚ a na hospodárstvo EÚ, je každá dohoda o obchode navyše k posúdeniu vplyvu, ktoré sa vykonáva pred prijatím smerníc na rokovania *ex ante*, a hodnoteniu vplyvu udržateľného rozvoja vykonávaného počas obchodných rokovaní podrobená analýze dôsledkov navrhovaného obchodu pre EÚ po uzavretí rokovaní.

Pre odvetvie sú dôležité štatistické informácie, ktoré umožňujú rýchlu analýzu čoraz kolísavejších trendov dovozu ocele a prijímanie potrebných iniciatív na podklade presných údajov.

Scenár zvyšovania dovozu bude pravdepodobnejší, keby nadmerné výrobné kapacity celosvetovo ďalej rástli, čím by sa podnietilo používanie **subvencií a dumpingu** s cieľom využiť svetové nadmerné kapacity. Až do konca roka 2012 poskytoval automatický systém na základe povolení (predbežný dohľad)³³ včasné informácie o budúcom dovoze ocele. Po uplynutí platnosti automatického systému na základe povolení bude EÚ naďalej ostrážitá a bude dôsledne sledovať dovoz z tretích krajín pomocou špecializovaného systému „Surveillance 2“³⁴. Niektorí z obchodných partnerov EÚ takisto sledujú dovoz ocele, pričom niektorí z nich, ako napríklad USA, pomocou systému, ktorý je podobný automatickému udeľovaniu povolení.

Je takisto dôležité zabezpečiť, aby regulované trhy **obchodovania s komoditnými derivátmi** boli spravodlivé a transparentné a aby sa na nich uplatňovali osobitné podmienky s cieľom podporiť likviditu, zabrániť zneužívaniu trhu a predchádzať tvorbe pozícií, ktoré narušajú trh. Na výrobcov ocele môžu mať vplyv rôzne nariadenia³⁵, a to v súvislosti s obchodovaním s komoditnými derivátmi, ako aj finančnými nástrojmi.

Komisia:

V krátkodobom horizonte

- v rámci svojej **komplexnej obchodnej stratégie** použije svoje rôzne nástroje a prostriedky obchodnej politiky (napr. obchodné rokovania alebo nástroje na ochranu obchodu) s cieľom zabezpečiť, aby mali európski výrobcovia ocele

³³ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1241/2009.

³⁴ Systém „Surveillance 2“ zhromažďuje údaje priamo získané z dovozných colných vyhlásení. Tieto údaje sa odvolávajú na colné vyhlásenia, povahu tovarov, ich pôvod, ich objem, ich hodnotu a dátum ich prijatia colnou správou (skutočný dátum dovozu). Ústredné systémy orgánov colnej správy členských štátov EÚ denne zasielajú záznamy. Je založený na článku 308d vykonávacích ustanovení Colného kódexu (nariadenie č. 2454/93).

³⁵ Návrh nariadenia o trhoch s finančnými nástrojmi KOM(2011) 652, nariadenie o infraštruktúre európskych trhov (EÚ) č. 648/2012, smernica o zneužívaní trhu 2003/6/ES zmenená smernicou 2008/26/ES a smernicou 2010/78/EÚ. Práve prebieha revízia smernice o zneužívaní trhu KOM(2011) 654 a návrh nariadenia o zneužívaní trhu KOM(2011) 651.

prístup na trhy tretích krajín. V tejto súvislosti

- prijme opatrenia proti **nekalým obchodným praktikám** v oceliarskom odvetví,
- bude naďalej **včas poskytovať správy o vývoji dovozu ocele** z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ,
- bude naďalej vykonávať **posúdenia vplyvu ex ante plánovaných dohôd o voľnom obchode** pred prijatím smerníc na rokovanie o obchode, ako aj analýzu dôsledkov uzavretých dohôd o voľnom obchode pre EÚ pred ich podpísaním,
- bude sledovať **trhy so šrotom**. Vzhľadom na znížené množstvo CO₂ vo výrobe šrotu v Európe by sa mohli naplávať nediskriminačné opatrenia z environmentálnych dôvodov, ak by bolo potrebné riešiť únik uhlíka v krajinách, ktoré nie sú členmi EÚ, za predpokladu, že priamo alebo nepriamo nevyústia do vývozných obmedzení,
- predloží legislatívny návrh na **inšpekcie a kontroly prepravy odpadu**,
- zväzi **zahnutie koksovateľného uhlia** do zoznamu **kritických surovín** popri ďalších kľúčových základných zložkách na výrobu ocele,
- bude spolupracovať s hlavnými výrobnými krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ, aby mala **prehľad o odvetví**, jeho trendoch a aby sa vypracovali spoločné prístupy k riešeniu výziev, s ktorými sa toto odvetvie stretáva na celom svete.

V dlhodobom horizonte

- bude presadzovať svoj **program liberalizácie obchodu** rokovaním o dohodách o voľnom obchode s cieľom odstrániť alebo podstatne znížiť clá a necolné prekážky obchodu na trhoch tretích krajín, zabezpečiť udržateľný prístup k surovinám pre priemysel EÚ, ako aj zlepšené propagovanie medzinárodných noriem pre výroby z ocele,
- bude naďalej spolupracovať s Radou a Európskym parlamentom v súvislosti s úlohou **modernizácie nástroja na ochranu obchodu** na urýchlenie modernizáciu základného antidumpingového a antisubvenčného nariadenia. Tieto zmeny by okrem iného umožnili uloženie vyšších ciel (odchýlenie sa od jeho pravidla nižšieho cla) na dovoz z krajín, ktoré používajú nespravodlivé subvencie a vytvárajú štrukturálne narušenia na svojich trhoch so surovinami; ako aj účinnejšie nástroje pre prešetrovania z úradnej moci v prípadoch existencie hrozby odvetného opatrenia voči príslušnému priemyselnému odvetviu EÚ.

3.4 Politiky v oblasti energie, zmeny klímy, efektívnosti využívania zdrojov a energetickej efektívnosti na posilnenie konkurencieschopnosti

Dostupné ceny energií a dodávky

Podobne ako v prípade iných energeticky náročných priemyselných odvetví sú náklady na energiu jedným z hlavných stimulov konkurencieschopnosti európskeho oceliarskeho odvetvia. Podľa odhadov oceliarskeho priemyslu **predstavujú náklady na energiu do 40 %**

celkových prevádzkových nákladov v závislosti od segmentu hodnotového reťazca³⁶. **Európsky priemysel čelí vyšším cenám za energiu** než väčšina jeho medzinárodných konkurentov, pričom ide o trend, ktorý sa v uplynulých rokoch zvýraznil dynamikou vývoja cien. Elektrická energia a koksovateľné uhlie sú najdôležitejšími zdrojmi energie pre oceliarsky priemysel, ktorý je pod tlakom, pokiaľ ide o oba tieto zdroje. Napriek nedávnomu poklesu **sa cena koksovateľného uhlia za posledné roky výrazne zvýšila**³⁷. Priemerné **ceny elektrickej energie** pre konečného odberateľa sú pre priemyselné odvetvie EÚ **dvakrát vyššie než v USA**³⁸ a podstatne **vyššie než ceny vo väčšine ostatných krajín OECD** (s výnimkou Japonska) a mnohých hlavných rozvíjajúcich sa hospodárstvach. V období rokov 2005 až 2012 **čelilo európske priemyselné odvetvie zvyšovaniu cien elektrickej energie priemerne na úrovni 38 %** v reálnom vyjadrení, pričom v prípade USA bol zodpovedajúci údaj mínus 4 % a v prípade Japonska plus 16 %³⁹. Keďže sa tieto rozdiely premietajú do vplyvov na nákladové štruktúry oceliarskych spoločností v rôznych regiónoch a majú priamy vplyv na svetovú hospodársku súťaž a konkurencieschopnosť, **medzinárodne konkurencieschopné ceny energie a bezpečné dodávky energie sú veľmi dôležité** pre budúcnosť oceliarskeho odvetvia v Európe, v neposlednom rade pretože sú dôležité v **určovaní umiestnenia a investičných rozhodnutí** oceliarskeho priemyslu. Podkladová analýza pre Plán postupu v energetike do roku 2050⁴⁰ od Komisie naznačuje, že **ceny elektrickej energie budú pravdepodobne v období do roku 2030 stúpať**, a potom mierne klesnú, a to z veľkej časti z dôvodu investičných nákladov na infraštruktúru. Je preto osobitne dôležité zvážiť možné vplyvy na ceny a náklady pri vymedzovaní budúcich politik súvisiacich s energiou a určiť spôsoby, akými je možné znížiť alebo kompenzovať nepriaznivé vplyvy na konkurencieschopnosť energeticky náročných priemyselných odvetví.

Zmeny cien elektrickej energie pre konečného odberateľa a ich rozdiely medzi krajinami (aj v rámci EÚ) spôsobuje zložité vzájomné pôsobenie rôznych faktorov vrátane palivových nákladov, politiky zdaňovania, štruktúry trhu, zmenených prístupov k cenovej regulácii, rozdielov v politike zmeny klímy a politike obnoviteľných zdrojov energie a meniacej sa štruktúry výroby energie. Podiel **obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe** má vplyv na cenu elektrickej energie. Zatiaľ čo vysoké podiely energie z obnoviteľných zdrojov s nízkymi marginálnymi nákladmi môžu vyvíjať tlak na veľkoobchodné ceny smerom nadol, vplyv rozšírenia energie z obnoviteľných zdrojov na ceny pre konečných odberateľov môže byť v krátkodobom až strednodobom horizonte nepriaznivý z dôvodu pridania poplatkov za obnoviteľné zdroje energie členskými štátmi. Je preto dôležité, aby sa **náklady na energiu z obnoviteľných zdrojov znížili, a aby boli vnútroštátne systémy podpory nákladovo efektívne**. Podiel daní, taríf a poplatkov stanovený členskými štátmi predstavuje podstatný a v mnohých prípadoch zvyšujúci sa podiel cien pre konečného odberateľa. Oceliarsky priemysel a iné energeticky náročné priemyselné odvetvia v niektorých členských štátoch zatiaľ využívajú znižovania alebo oslobodenia od týchto daní a poplatkov.

³⁶ Štúdia Ecorys o európskych energeticky náročných priemyselných odvetviach – Užitočnosť odhadovania odvetvových cenových elasticít.

³⁷ Ceny koksovateľného uhlia sa zvýšili zo 170 USD za tonu v roku 2009 na 290 USD v roku 2011.

³⁸ Medzinárodná agentúra pre energiu, štvrťročná štatistika, 2. štvrťrok 2012.

³⁹ Medzinárodná agentúra pre energiu: index 2005 = 100, Ceny a dane za energiu, štvrťročná štatistika, 4. štvrťrok 2012. Európske údaje sa týkajú len členov OECD.

⁴⁰ KOM(2011) 885/2.

Ďalšou výzvou sú **zvyšovania cien elektrickej energie súvisiace s ETS**. Tieto náklady však môžu byť zmiernené usmerneniami EÚ o štátnej pomoci⁴¹, ktorými sa za určitých okolností umožňuje kompenzácia týchto nákladov, aby sa predišlo úniku uhlíka.

Postupné **dokončovanie vnútorného trhu s energiou** pomohlo zvládnuť veľkoobchodné ceny elektrickej energie a bude stimulovať hospodársku súťaž napr. odstránením prekážok vstupu na trh a regulačných prekážok, ale jeho dokončenie závisí aj od rozšírenia kapacity cezhraničnej a transeurópskej energetickej infraštruktúry⁴². Na to, aby vnútorný trh s energiou fungoval, musia členské štáty **v plnom rozsahu implementovať tretí energetický balík**⁴³. Ďalšie dôležité faktory na zabezpečenie konkurencieschopných cien energie a nákladov na energiu v Európe zahŕňajú stálu podporu pre výskum a inovácie **energetických technológií** z navrhnutého programu Horizont 2020 (osobitne v prípade, keď môžu zlepšiť energetickú efektívnosť, čo môže plniť dôležitú úlohu v čiastočnom vyrovnaní rozdielu v cenách energie)⁴⁴ a trvalé úsilie o diverzifikovanie zdrojov dodávok, trás a krajín dodávok plynu. Rozvoj domácich zdrojov energie nákladovo efektívnym spôsobom, či už z obnoviteľných zdrojov energie, uhlia v spojení s CCS alebo konvenčných a nekonvenčných fosílnych palív, takisto môže mať pozitívny vplyv na ceny energií v strednodobom až dlhodobom horizonte.

Energeticky náročné priemyselné odvetvia sú veľmi kapitálovo náročné s priemerným investičným cyklom 20 až 30 rokov, preto je pre ne potrebná **predpovedateľnosť nákladov na energiu, aby sa obmedzili investičné riziká**. **Dlhodobé zmluvy o dodávke elektrickej energie** medzi dodávateľmi a odberateľmi, ktoré poskytujú takúto istotu plánovania, sú podľa pravidiel hospodárskej súťaže EÚ možné. Len za určitých osobitných okolností sa môže stať, že dôsledkom takýchto zmlúv je vylúčenie hospodárskej súťaže v rozpore so zmluvou⁴⁵. K vylúčeniu hospodárskej súťaže zvyčajne dochádza len v súvislosti s dominantnými dodávateľmi alebo ako kumulatívny účinok vyplývajúci z podobného správania viacerých dodávateľov. Zatiaľ čo podľa uplynulých rozhodnutí Komisie⁴⁶ sa umožňujú rôzne trvania a dátumy uplynutia platnosti jednotlivých zmlúv, vyžaduje sa nimi, aby sa každý rok vrátili na trh podstatné objemy a sprístupnili sa tak na účel uzavretia zmluvy zo strany akéhokoľvek dodávateľa. Ak by rozhodovacia prax Komisie neposkytovala dostatočné objasnenie posúdenia hospodárskej súťaže týchto zmlúv, Komisia je pripravená vydať poradenstvo formou listu v zmysle oznámenia Komisie⁴⁷ za predpokladu, že sú dodržané podmienky stanovené v tomto oznámení.

Európska rada na svojom zasadnutí 22. mája 2013 uznala, že sa musí riešiť vplyv vysokých cien energií a nákladov. V tejto súvislosti Komisia nadviaže na závery Rady⁴⁸. Toto **presné sledovanie nákladov na energiu** a ich vplyvu na priemyselné odvetvie sa bude vzťahovať na rôzne nákladové zložky cien energie a ich vývoj v priebehu času, ako aj na cenové porovnanie medzi EÚ a inými hlavnými regiónmi vyrábajúcimi oceľ, vrátane údajov o nápravných opatreniach, ako sú oslobodenia a daňové prázdny.

⁴¹ 2009/C 235/04.

⁴² KOM (2011) 676.

⁴³ Smernice 2009/72/ES a 2009/73/ES, nariadenia (ES) č. 713/2009, 714/2009 a 715/2009.

⁴⁴ KOM(2011) 808 final.

⁴⁵ Články 101 a/alebo 102 ZFEÚ.

⁴⁶ Vec AT. 39.386 — Dlhodobé zmluvy Francúzsko (Ú. v. EÚ C 133, 22.5.2010, s. 5 – 6) a vec AT.37966 — Distrigaz (Ú. v. EÚ C 9, 15.1.2008, s. 8 – 8).

⁴⁷ Oznámenie Komisie o neformálnom poradenstve pri nových otázkach týkajúcich sa článkov 81 a 82 Zmluvy o ES, ktoré sa vyskytujú v individuálnych prípadoch (poradenstvo formou listu), Ú. v. EÚ C 101/78, 27.4.2004.

⁴⁸ EUCO 75/1/12 z 23. mája 2013.

V súvislosti s diferencovanou fiškálnou konsolidáciou Európska komisia odporúča, aby boli **fiškálne úpravy priaznivejšie pre rast**, pokiaľ ide o výnosy aj výdavky. So zreteľom na presun k environmentálnym daniam sa takto môže stimulovať rozvoj nových technológií, propagovať efektívne využívanie zdrojov a tvorba ekologických pracovných miest, ale je potrebné sledovať vplyv **vysokých cien energií** na domácnosti a na konkurencieschopnosť vrátane energeticky náročných priemyselných odvetví tak, aby sa budúce rozhodnutia mohli prijímať na základe správnych dôkazov⁴⁹.

Riešenie otázok súvisiacich s politikou v oblasti zmeny klímy

Oceliarsky priemysel je jedným z najväčších zdrojov emisií CO₂⁵⁰. Považuje sa takisto za odvetvie s **rizikom úniku uhlíka**. Z dôvodu tohto rizika sa oceliarskemu priemyslu v zásade pridelia emisné kvóty vo výške 100 % stropu bezplatne. Podľa usmernení o štátnej pomoci v rámci ETS môže prijímať finančnú náhradu od 1. januára 2013 do 31. decembra 2020 v rámci tretej etapy ETS.

Ako sa uznalo v zelenej knihe Komisie o rámci pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030⁵¹, energetická politika a politika v oblasti zmeny klímy sa musia vykonávať nákladovo efektívnym, predvídateľným a konzistentným spôsobom. Transparentnosť a stabilita regulačného rámca je potrebná na zabezpečenie dlhodobých investícií, ktoré sú neodmysliteľné pre realizáciu obnovy priemyselnej základne v Európe, najmä v prípade investícií do vysoko kapitálovo náročných odvetví s dlhodobými investíciami (20 – 30 rokov). Z toho dôvodu sa v politike EÚ v oblasti zmeny klímy na obdobie po roku 2020 zväži, ako sa dajú najlepšie zohľadniť technologické obmedzenia, prekážky a príležitosti, účinky súvisiacich nákladov na konkurencieschopnosť, ako aj záväzky a úroveň ambícií krajín, ktoré nie sú členmi EÚ.

EÚ predstavuje len 11 % svetových emisií skleníkových plynov a jej podiel klesá, takže sa vyžaduje **účinné medzinárodné opatrenie** na boj proti zmene klímy. Prispenie všetkých hlavných hospodárstiev a všetkých odvetví porovnateľným, spravodlivým, transparentným a zodpovedným spôsobom je na dosiahnutie tohto cieľa veľmi dôležité. Musia sa uplatňovať zlepšené záväzky, ako aj efektívne systémy monitorovania, podávania správ a overovania, aby sa zabezpečila transparentnosť budúcej medzinárodnej dohody o zmene klímy, a na zlepšenie priemyselnej konkurencieschopnosti EÚ sú veľmi dôležité medzinárodne uznané normy. Dôležité je identifikovať spôsob **financovania cieľov v oblasti zmeny klímy**. V pláne prechodu EÚ na nízkouhlíkové hospodárstvo sa uznalo, že dosahovanie nových cieľov by si vyžadovalo ďalšie investície⁵². Uplatňovanie pokročilejších priemyselných postupov a zariadení by bolo potrebné vo všeobecnom rozsahu po roku 2035, pretože úroveň emisií CO₂ najefektívnejších oceliarskych tovární v EÚ sa približuje k fyzickým limitom v súčasnosti používaných technológií.

Jednou z možností **inovačného financovania** by bolo používanie určitých výnosov z obchodovania formou aukcií emisných kvót v rámci ETS, aby sa pomohlo financovaniu cieľov v oblasti klímy, prípadne vrátane rozvoja nových nízkouhlíkových technológií v príslušných odvetviach. Od roku 2013 bude viac než 40 % celkového počtu kvót v rámci

⁴⁹ Oznámenie Komisie, Európsky semester 2013: odporúčania pre jednotlivé krajiny – vyvedenie Európy z krízy, COM(2013) 350.

⁵⁰ Podľa odhadov 4 až 7 % emisií CO₂ spôsobených ľudskou činnosťou pochádza v EÚ-27 z tohto priemyslu, ktorý v období rokov 2005 až 2008 priemerne vytvoril 252,5 milióna ton emisií CO₂.

⁵¹ COM(2013) 169 final.

⁵² KOM(2011) 112 final.

EÚ zadaných do aukcie, a potom sa úroveň obchodovania formou aukcie zvýši lineárne s cieľom dosiahnuť do roku 2027 úroveň 100 %.

EÚ je odhodlaná riešiť **otázky konkurencieschopnosti súvisiace s jej politikami v oblasti zmeny klímy**. Bez rovnakých podmienok v politike v oblasti zmeny klímy získavajú konkurujúci výrobcovia ocele z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, nespravodlivú konkurenčnú výhodu, ktorou sa narúša **svetový trh** s oceľou a obmedzujú sa budúce investície v EÚ, čo môže viesť k úniku uhlíka.

Zabezpečenie svetovej porovnateľnosti

V prostredí súčasnej svetovej hospodárskej súťaže o priemyselné vodcovstvo v oblasti nízkouhlíkových technológií rastie význam výskumu a kontroly materiálov pred zdrojmi surovín. Oceľ je materiál, ktorý má významný potenciál umožniť prechod k znalostnej, nízkouhlíkovej ekonomike efektívne využívajúcej zdroje⁵³. Zohráva dôležitú úlohu v rozvoji a uvedení efektívnejších, bezpečnejších a spoľahlivejších nízkouhlíkových technológií efektívne využívajúcich zdroje na trh. S cieľom podporiť vykonávanie politiky EÚ v oblasti zmeny klímy a zjednodušiť dosahovanie cieľov Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy bol Európsky výbor pre normalizáciu (CEN) poverený, aby vypracoval **európsku normu** na posudzovanie emisií skleníkových plynov (GHG) v energeticky náročných priemyselných odvetviach. Určenie vyčísliteľných príspevkov k zníženiam emisií na úrovni továrne a odvetvia si vyžaduje transparentné metodiky a spoľahlivý konsenzus o postupoch monitorovania, podávania správ a overovania, ako aj kľúčové ukazovatele výkonnosti. Normy časom umožnia overenie metód merania a kvantifikácie emisií skleníkových plynov súvisiacich s procesom, zabezpečia porovnateľnosť výkonnosti tovární na svetovej úrovni a umožnia posúdenie ich potenciálu na zlepšenie.

Oceliarske odvetvie ako prispievateľ k cieľom v oblasti zmeny klímy a efektívneho využívania zdrojov

Oceľ prispieva k zníženiam CO₂ a úsporám energií v rôznych použitíach, ako je automobilový priemysel, stavba lodí, stavebníctvo, strojárstvo, tovary do domácnosti, zdravotnícke pomôcky a veterné generátory. V nedávnej štúdii⁵⁴ sa porovnávajú úspory CO₂ z inovačných spôsobov použitia ocele – ako sú efektívnejšie elektrárne, veterné turbíny alebo ľahšie vozidlá – s emisiami CO₂ z výroby ocele. Štúdiou sa dokazuje, že v prípade Nemecka sú potenciály úspor dosiahnutých používaním ocele vyššie než emisie z výroby ocele. **Oceľ je plne recyklovateľná** bez straty kvality. Vedľajšie produkty výroby ocele (napr. troska) sa takmer úplne využijú. So zreteľom na hlavnú iniciatívu stratégie Európa 2020 o efektívnom využívaní zdrojov⁵⁵ je oceliarsky priemysel v dobrej pozícii na to, aby mohol využiť zvýšené zameranie sa na **prístup životného cyklu (LCA)**, zvýšenie mier recyklácie a lepšie používanie vedľajších produktov.

Ďalším spôsobom čelenia výzvam znižovania emisií skleníkových plynov je ďalej posilňovať **vykonávanie ďalších opatrení v oblasti energetickej efektívnosti vo výrobe ocele**. Mnohé továrne vytvárajú veľké množstvá odpadového tepla a plynu, ktoré sa dajú využiť na výrobu elektriny alebo pary na použitie buď v zariadení samotnom ako výroba energie na vlastnú spotrebu, alebo na vývoz do susedných odvetví alebo do verejnej elektrizačnej sústavy.

⁵³ Pracovný dokument útvarov Komisie SEK(2011)1609: Plán materiálov umožňujúcich nízkouhlíkové energetické technológie.

⁵⁴ Boston Consulting Group.

⁵⁵ KOM(2011) 21.

Takéto projekty znižujú emisie tak, že nahrádzajú iné zdroje výroby energie, zvyčajne z fosílnych palív.

Komisia:

V krátkodobom horizonte

Na vytvorenie **regulačného prostredia prispievajúceho k trvalo udržateľnému rastu:**

- vydá v roku 2013 usmernenia **o schémach podpory pre obnoviteľné zdroje energie** používaných členskými štátmi na splnenie ich cieľov do roku 2020 týkajúcich sa obnoviteľných zdrojov energie,
- na požiadanie zväži vydanie **poradenstva formou listu** o posúdení **dlhodobých zmlúv o dodávke elektrickej energie** z hľadiska hospodárskej súťaže v prípade nových alebo nevyriešených otázok,
- vykoná **analýzu zloženia a stimulov cien energie** a nákladov na energiu v členských štátoch s osobitným zameraním sa na vplyv na domácnosti, MSP a energeticky náročné priemyselné odvetvia a všeobecnejším pohľadom na konkurencieschopnosť EÚ voči svetovým hospodárskym náprotivkom pred diskusiou na **zasadnutí Európskej rady vo februári 2014**. Podá správu o cenách elektrickej energie pre koncových odberateľov v odvetví vrátane ich zložiek (napr. energetická zložka, poplatky a clá, dane) v členských štátoch EÚ a iných veľkých ekonomikách,
- bude analyzovať **vplyv ETS na ceny elektrickej energie** v EÚ a v súvislosti s diskusiami politiky v oblasti zmeny klímy do roku 2030 preskúma potrebu zavedenia opatrení na riešenie rizika **úniku uhlíka** v prípade konkrétnych odvetví,
- vypracuje návrhy pre **rámec politiky v oblasti klímy EÚ do roku 2030** spôsobom, v ktorom sa plne zväži nákladová efektívnosť a potenciálne vplyvy na náklady pre priemysel. Cieľom rozvoja politiky v oblasti zmeny klímy do roku 2030 bude, bez toho, aby bol dotknutý výsledok verejnej konzultácie otvorenej zelenou knihou s názvom „Rámec pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030“, zohľadnenie, okrem iného, medzinárodnej konkurencieschopnosti európskeho priemyselného odvetvia, ako aj osobitných vlastností určitých odvetví a napredovanie vo svetových rokovaniach o zmene klímy, ako aj posúdenie všetkých relevantných emisií CO₂ v EÚ,
- zabezpečí, aby sa posúdenie **rizika úniku uhlíka** uskutočnilo v kontexte nového zoznamu odvetví, u ktorých sa predpokladá vysoké riziko úniku uhlíka, otvoreným a transparentným spôsobom v súlade s požiadavkami smernice o ETS zohľadnením špecifických vlastností určitých odvetví a vplyvov nákladov na elektrickú energiu na ich konkurencieschopnosť,
- onedlho navrhne pridať výrobu určitých kovaných železných výrobkov do zoznamu odvetví, ktoré sa považujú za odvetvia vystavené riziku úniku uhlíka vo vzťahu k priamym nákladom.
- podporí **najlepšie postupy v energetickej efektívnosti** na základe výsledkov

energetických auditov, ktoré majú vykonať spoločnosti v súlade so smernicou o energetickej efektívnosti⁵⁶, ako aj na základe európskych a medzinárodných štúdií,

- podporí **investície do energetickej efektívnosti** (nové kotly na výrobu energie, spätné získavanie plynu pri výrobe ocele, vysokotlakové turbíny so spätným získavaním (*Top-Pressure Recovery Turbine Plant*), využívanie odpadového tepla),
- zväži **požiadavky na ekodizajn** pre recyklovateľnosť a demontáž, aby sa zabezpečilo jednoduchšie oddeľovanie ocele vhodnej na recyklovanie z príslušných výrobkov.

Na podporu **inovácie**:

- s cieľom vykonať smernicu o energetickej efektívnosti a ďalšie právne predpisy a politiky v oblasti energetickej efektívnosti zahŕnie oceľiarsky priemysel do **opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, predvádzania, zavádzania a prijatia na trhu**, ktoré sa týkajú energeticky efektívnych výrobkov, technológií a riešení,
- posúdi, ako **príjmy súvisiace s ETS môžu byť vyčlenené** a použité na financovanie cieľov súvisiacich so zmenou klímy vrátane zavádzania nových a inovačných technológií v energeticky náročných priemyselných odvetviach.

V strednodobom až dlhodobom horizonte

Na vytvorenie **regulačného prostredia prispievajúceho k trvalo udržateľnému rastu**:

- bude presadzovať rokovania v záujme uzavretia **záväznej medzinárodnej dohody o zmene klímy do roku 2015**, aby sa zabezpečili náležité záväzky zo strany všetkých, a najmä veľkých ekonomík, zohľadnením ich príslušných zodpovedností a schopností a zároveň aby sa zabezpečila transparentnosť a zodpovednosť, ako aj začlenenie spoľahlivého systému presadzovania a plnenia tejto dohody,
- vyzve Európsky výbor pre normalizáciu, aby čo najrýchlejšie dokončil **normy pre posudzovanie emisií skleníkových plynov** v energeticky náročných odvetviach,
- bude pokračovať vo svojom úsilí o **vypracovanie metodiky prístupu životného cyklu**, aby sa umožnilo lepšie posudzovanie recyklovateľnosti materiálov,
- posúdi hodnotenia prístupu životného cyklu pozdĺž hodnotových reťazcov a recyklovateľnosť materiálov a **začlenenie recyklovateľnosti materiálov** do príslušných návrhov politik a stratégií.

V záujme **diverzifikácie dodávok**:

- stanoví podmienky, aby sa umožnilo budúce využívanie domácich **zdrojov**

⁵⁶

Smernica 2012/27/EÚ.

plynu a fosílnych palív, konvenčných aj nekonvenčných, spôsobom bezpečným pre životné prostredie, pretože by mohli prispieť k zníženiu závislosti EÚ od dovozu energie a k zníženiu cien.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- v rámci príprav na diskusie v Európskej rade vo februári 2014 na základe správy Komisie posúdili **vplyv všetkých vnútroštátnych opatrení, ako napríklad zdaňovanie, poplatky za kapacitu a siete, clá** a mechanizmy podpory pre obnoviteľné zdroje energie alebo iné formy energie, na cenu energií pre energeticky náročné odvetvia,
- na základe uvedených skutočností zväžili **primerané opatrenia na zníženie ceny energií pre energeticky náročné odvetvia** s ohľadom na fiškálnu konsolidáciu, pravidlá hospodárskej súťaže a integritu vnútorného trhu,
- zväžili **vyčlenenie príjmov z ETS** pre projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií pre energeticky náročné odvetvia,
- zintenzívniť úsilie o **zníženie rozdielu v priemerných cenách energií a nákladov na energie** medzi priemyselným odvetvím EÚ a jeho hlavnými konkurentmi posilnením fungovania trhu a bezpečnosti dodávok v energetickom odvetví,
- posúdili iniciatívy súvisiace so **spojenou výrobou energie, s dlhodobými zmluvami a partnerstvami**,
- si vymieňali **najlepšie postupy** a informácie.

Komisia **posúdi vplyv prijatých opatrení** a v prípade potreby vydá ďalšie odporúčania na účel minimalizácie nákladov na energie v energeticky náročných odvetviach.

3.5 Inovácie

Najmodernejšie zariadenia v oceliarskom priemysle EÚ sa **približujú k limitom možností súčasných technológií** a oceliarsky priemysel bude musieť zabráť, aby dosiahol ďalšie významné zníženie emisií CO₂ **bez zavádzania prelomových technológií**⁵⁷. Nové technologické inovácie sú vzdialené niekoľko rokov. Možné prelomové technológie boli skúmané v minulosti ako súčasť zastrešenia projektov pod názvom „ULCOS“⁵⁸. Komisia podporila ULCOS: zo 6. rámcového programu pre výskum a vývoj, ako aj z výskumného fondu pre uhlie a oceľ a celkovo poskytla 40 miliónov EUR.

V rámci programu Horizont 2020 sa môže navrhnutému verejno-súkromnému partnerstvu (PPP), nazývanému SPIRE⁵⁹, poskytnúť osobitná podpora pre spracovateľský priemysel. Okrem toho bolo **zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého (CCS)** označené za kľúčovú technológiu na elimináciu emisií uhlíka v priemyselnom odvetví v pláne prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050⁶⁰, ako aj v Pláne postupu v energetike do roku

⁵⁷ Možné scenáre energetickej efektívnosti a emisií CO₂ v železiarskom a oceliarskom priemysle (2012), JRC.

⁵⁸ ULCOS je skratka pre Ultra-Low Carbon dioxide (CO₂) Steelmaking (Výroba ocele s ultranízkou produkciou oxidu uhličitého).

⁵⁹ Udržateľný spracovateľský priemysel pomocou efektívneho využívania zdrojov a energetickej efektívnosti.

⁶⁰ KOM(2011) 112 v konečnom znení.

2050⁶¹, vrátane uplatnení CCS v priemyselných postupoch, ako aj v uplatneniach výroby energie. Ide o jednu z priorít Európskeho strategického plánu pre energetické technológie s cieľnou európskou priemyselnou iniciatívou a spoločným výskumným programom Európskej aliancie pre energetický výskum (EERA). Význam ocele pre energetické uplatnenia a potreby výskumu a inovácií bol vymedzený v Pláne materiálov umožňujúcich nízkouhlíkové energetické technológie⁶². Sú preto možné ďalšie návrhy činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií druhu skúmaného v rámci predchádzajúcej etapy výskumu a vývoja ULCOS. V období rokov 2014 – 2020 budú výskumné projekty financované aj z prostriedkov výskumného fondu pre uhlie a oceľ vo výške zhruba 280 miliónov EUR.

Pokiaľ ide o budúcnosť, je však jasné, že bude potrebný demonštračný projekt výroby ocele s CCS v priemyselnom rozsahu, a že pravdepodobné finančné krytie bude vyššie, než je typická veľkosť projektu z oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Dokonca sa odhaduje, že úplné spektrum demonštračných experimentov súvisiace s ULCOS by stálo viac než 500 miliónov EUR. Evidentne je preto v ďalšej etape komerčnej demonštrácie technológií CCS pre výrobu ocele potrebný **pákový efekt iných nástrojov**, napríklad novej výzvy v rámci iniciatívy NER 300, ďalšieho Európskeho energetického programu pre obnovu alebo použitia štrukturálnych fondov.

Okrem toho, aj keď sú tieto technológie dostupné, **ich široké zavedenie** bude závisieť od toho, či bude ich využitie v EÚ možné za **konkurencieschopné výrobné náklady**, ako aj od **súhlasu verejnosti**. CCS bude potrebovať najmä vytvorenie vhodných mechanizmov, aby sa zapojili miestne spoločenstvá ako partneri v tomto úsilí a zabezpečili primeranú cenu uhlíka.

Európsky oceliarsky priemysel stále vyvíja **nové druhy ocele**, aby uspokojoval potreby osobitných použití. V súčasnosti je však potrebné stimulovať výskum, vývoj a inovácie v spracovateľských technológiách neškodiacich životnému prostrediu v oveľa väčšom rozsahu než v minulosti. Potenciál nových technológií triedenia a inovatívnych systémov, trhov a obchodných modelov v ďalšom rozvoji recyklovania šrotu je osobitne sľubný z hľadiska zlepšovania konkurencieschopnosti a znižovania vplyvu na životné prostredie a emisií.

Európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na suroviny⁶³ posilňuje inovácie pozdĺž hodnotového reťazca ocele od prieskumu a ťažby po účinné spracovanie, recykláciu a nahradenie.

Priemyselné využitie vznikajúcich technológií v oblasti ocele sa môže zvýšiť pomocou **finančných mechanizmov Európskej investičnej banky (EIB)**⁶⁴. Projekty oceliarskeho odvetvia s profilom nízkeho rizika sú často oprávnené na dlhodobé financovanie z EIB. Okrem toho môžu byť veľmi inovačné výrobky z ocele financované v rámci finančného **nástroja s rozdelením rizika** (RSFF), ktorý je inovačným mechanizmom s rozdelením kreditného rizika, ktorý spoločne vytvorili Európska komisia a EIB na zlepšenie prístupu k dlhovému financovaniu na podporu činností s profilom vyššieho finančného rizika v oblasti investícií do výskumu, technologického vývoja, demonštrácií a inovácií.

⁶¹ KOM(2011) 885 v konečnom znení.

⁶² SEK (2011) 1609.

⁶³ COM(2012) 82 final.

⁶⁴ Nezisková EIB stále má rating „trojitého A“ od všetkých troch ratingových agentúr, a je preto schopná požičiavať si finančné prostriedky na svetových finančných trhoch s mimoriadne výhodnými úrokovými sadzbami a posúvať ich na vybrané projekty.

Komisia:

- zväží v rámci **programu Horizont 2020** v súlade s príslušnými pravidlami o štátnej pomoci podporu **projektov v oblasti výskumu a vývoja, demonštrácií a pilotných projektov** v prípade nových technológií pre čistejšie technológie, technológie efektívnejšie využívajúce zdroje a energeticky efektívnejšie technológie vrátane PPP, ktoré spĺňajú príslušné požiadavky. Jeden potenciálny PPP – SPIRE (Udržateľný spracovateľský priemysel pomocou efektívneho využívania zdrojov a energetickej efektívnosti) a Európsky strategický plán pre energetické technológie sú v štádiu prípravy,
- bude spolupracovať na medzinárodnej úrovni v **projektoch základného výskumu**, keď to bude vhodné a užitočné na zvýšenie európskej konkurencieschopnosti a prístupu na trh,
- zameria **finančnú podporu** viac na **rozvojovú a pilotnú fázu** namiesto zamerania sa len na výskumnú fázu,
- preskúma v kontexte **Európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na suroviny** a najmä jeho nadchádzajúceho strategického plánu implementácie všetky možnosti posilnenia **inovácie** v oceliarskom priemysle pozdĺž surovinového hodnotového reťazca vrátane recyklovania.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- preskúmali nevyhnutnosť a realizovateľnosť **vyčlenenia zdrojov financovania** na vytvorenie osobitných programov na financovanie projektov výskumu, rozvoja a inovácií v oceliarskom odvetví a uprednostňovanie vytvárania klastrov.

Komisia vyzýva Európsku investičnú banku, aby:

- zväžila **žiadosti o dlhodobé financovanie oceliarskych projektov**, ktorých cieľom je zabezpečenie súladu s požiadavkami na udelenie povolení podľa smernice o priemyselných emisiách na základe najlepších dostupných techník.

3.6 Sociálny rozmer: reštrukturalizácia a potreba zručností

Výhľad v oblasti zamestnanosti v oceliarskom sektore je predmetom vážnych obáv a zaslúži si plnú politickú pozornosť, v neposlednom rade z dôvodu straty viac než 40 000 pracovných miest, ktorú v uplynulých rokoch spôsobila reštrukturalizácia.

To znamená, že členské štáty naďalej čelia značným **sociálnym výzvam**, pokiaľ ide o ukončenia prevádzky výrobných zariadení v minulosti a v budúcnosti, ktoré už boli oznámené, pričom dotknutých je niekoľko regiónov. Ak okrem toho bude čoraz zložitejšie vyrábať oceľ v Európe, odvetvia závislé od toho istého hodnotového reťazca sa tiež zatvoria alebo budú investovať inde.

Na to, aby odvetvie zostalo pre európske výrobné odvetvie a pre zamestnanosť strategické, je potrebné prijať okrem dlhodobých opatrení naliehavé (dočasné) opatrenia. Bude si to takisto vyžadovať rozvoj **dočasných pracovných opatrení** s verejnou podporou **pre pracovníkov**, aby sa **zachovala kapacita pracovnej sily** a **preškolili pracovníci** počas obdobia nízkej ekonomickej konjunktúry v súlade s príslušnými pravidlami štátnej pomoci v prípade vhodnosti.

Na zmiernenie sociálnych nákladov na **prispôsobenie** a na zabezpečenie toho, aby sa **požadované** potrebné **zručnosti** zachovali a rozvíjali na účel konkurencieschopnosti odvetvia v budúcnosti je možné mobilizovať **rôzne fondy a nástroje politiky EÚ**. Malo by sa to diať spôsobmi, ktorými sa v priebehu času podporujú kroky smerujúce k novým pokrokovým výrobným postupom a inovačným výrobkom a nemali by brániť akejkoľvek potrebnej reštrukturalizácii. Tieto opatrenia sú osobitne relevantné v prípade oceliarskeho odvetvia, pretože bude musieť riešiť nadmerné kapacity.

Predvídanie potrieb reštrukturalizácie v oceliarskom priemysle EÚ je kľúčové v **zmiernovaní nepriaznivých sociálnych vplyvov**. S cieľom minimalizovať jej sociálny vplyv by sa mali šíriť a propagovať osvedčené postupy v oblasti odbornej prípravy a rekvalifikácie na úrovni spoločnosti.

Z toho dôvodu je pre všetky zainteresované strany ešte dôležitejšie, aby riešili **cyklické obmedzenia** dočasnými opatreniami zameranými na zachovanie výroby a zamestnanosti z dlhodobého hľadiska a obmedzili zníženie kapacity na zistenú štruktúrnú nadmernú kapacitu. Odvetvie už prijalo opatrenia na prispôsobenie, keď ukončilo vo výrobných kapacitách výrobu v objeme viac než 30 miliónov ton v európskom oceliarskom priemysle, z ktorých 20 miliónov ton možno považovať za trvalé prispôsobenie kapacity.

Zároveň **prechádza pracovná sila oceliarskeho priemyslu bezprecedentnou zmenou**. Veková štruktúra vo väčšine európskych oceliarskych spoločností je taká, že viac než 20 % skutočnej pracovnej sily odíde z priemyslu v období rokov 2005 až 2015 a **takmer 30 % odíde do roku 2025**. Z toho dôvodu je potrebné, aby priemysel prilákal mladé a kreatívne talenty.

Sú potrebné osobitné činnosti na zabezpečenie toho, **aby vedci a manažéri s vysokou kvalifikáciou** posunuli európsky oceliarsky priemysel vpred a poskytli nové zdroje konkurenčnej výhody.

Štruktúrne fondy môžu pomôcť sprevádzať reštrukturalizáciu v odvetví a posilniť inovácie a inteligentný rast a špecializáciu. V tomto kontexte hlbokej zmeny a reštrukturalizácie by sa mal plne využívať **Európsky sociálny fond (ESF)** a **Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF)** na podporu zvyšovania a aktualizácie zručností pracovníkov v odvetví a aby sa pomohlo pozitívnym a rýchlym prechodom medzi zamestnaniami pre tých, ktorým hrozí, že budú prepustení. S primeraným vnútroštátnym a/alebo regionálnym plánovaním môže ESF zohrávať túto úlohu anticipatívne, na trvalom základe a v dostatočnom predstihu pred špecifickými reštrukturalizačnými operáciami, a vopred tak znižovať ich budúci vplyv. EGF to môže dopĺňať podporou prepúšťaných pracovníkov pomocou aktívnych opatrení na trhu práce.

Podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci môže oceliarske odvetvie využívať niekoľko kategórií **opatrení štátnej podpory**, ktoré prispievajú k cieľom stratégie EÚ 2020: pomoc na výskum, vývoj a inovácie, pomoc na odbornú prípravu a zamestnanosť a pomoc na zvýšenie ochrany životného prostredia. Oceliarske odvetvie už malo napríklad prospech z oslobodenia od vnútroštátnych environmentálnych a energetických daní, zo štátnej pomoci na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a z pomoci na investície prekračujúce rámec povinných noriem EÚ. Okrem toho je oceliarsstvo uznané ako jedno z odvetví, v ktorých hrozí únik uhlíka, a členské štáty môžu znižovať vplyv vyšších cien elektrickej energie spôsobených ETS na konkurencieschopnosť odvetvia od roku 2013 do roku 2020, ako sa objasňuje vyššie.

Komisia:

V krátkodobom horizonte

- podporí zamestnanosť mladých ľudí v odvetví posilnením systémov učňovskej prípravy a postupov náboru **zameraných na mladých ľudí**,
- podnieti vytvorenie **európskeho výboru pre zručnosti** pre oceľarsky priemysel, aby sa spojili existujúce vnútroštátne organizácie pracujúce na rozvoji zručností a zamestnanosti v oceľarskom odvetví. Výbor pre zručnosti môže v závislosti od ochoty a kapacity organizácií v odvetví zahŕňať zástupcov zamestnávateľov a pracovníkov na európskej a vnútroštátnej úrovni a organizácií poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy,
- podporí **aliancie pre odvetvové zručnosti** pomocou programu Erasmus pre všetkých⁶⁵, pričom sa bude vychádzať z dôkazov o potrebách a trendoch v oblasti zručností, a aliancie pre odvetvové zručnosti budú pracovať na **návrhu a vypracovaní spoločných učebných plánov a metód**, najmä vzdelávania na pracovisku, ktoré študentom poskytuje zručnosti požadované trhom práce v konkrétnom odvetví, ako napríklad v oceľarskom priemysle,
- podporí **politiky aktívnej odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania**, a to aj v súvislosti so zručnosťami v oblasti úspory energie pomocou odbornej prípravy audítorov v oblasti energetiky a manažérov v oblasti energetiky,
- spustí (na základe jasnej žiadosti odborových zväzov a/alebo vnútroštátnych orgánov) **mediátorovú osobitnú skupinu**⁶⁶, aby preštudovala a nadviazala na hlavné prípady zatvorenia oceľarských závodov alebo významných obmedzení výroby, aby sa **zjednodušilo používanie príslušných fondov EÚ** v prípade významných obmedzení výroby alebo zatvorenia závodov,
- predstaví **rámec kvality pre predvídanie zmeny a reštrukturalizácie**, v ktorom sa stanovujú najlepšie postupy v tejto oblasti, ktoré majú vykonať všetky zainteresované strany,
- zabezpečí, aby sa **poskytovanie finančných prostriedkov EÚ** z programu Horizont 2020 a štrukturálnych fondov riadilo zásadou regionálnej inteligentnej špecializácie a zohľadňovalo **dlhodobý význam investícií pre vytváranie a zachovanie pracovných miest** v konkrétnom regióne,
- bude naďalej uplatňovať pravidlá spolufinancovania a **znižený vlastný príspevok v štrukturálnych fondoch** pre programové krajiny.

Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- spoločne s regionálnymi orgánmi preskúmali možnosť využitia Európskeho sociálneho fondu (ESF) na **preškolenie a rekvalifikáciu** pracovníkov, a to aj vytvorením osobitného opatrenia na financovanie v súvislosti s oceľarským odvetvím,
- spoločne s regionálnymi orgánmi preskúmali možnosť využitia **štrukturálnych**

⁶⁵ KOM(2011) 787 v konečnom znení.

⁶⁶ KOM(2005) 120 v konečnom znení.

fondov v ďalšom programovom období s cieľom zmierniť sociálne vplyvy reštrukturalizácie v oceliarskom odvetví,

- uzavreli priebežné rokovania o návrhu nariadenia o **Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii** (EGF) na programové obdobie rokov 2014 – 2020⁶⁷ a žiadali o jeho využívanie,
- zjednodušili **dialóg medzi sociálnymi partnermi** s cieľom dospieť k dohode o dočasných iniciatívach na zachovanie pracovných miest, ako je možnosť zavedenia **programov pracovnej flexibility** najmä so zreteľom na cyklické prispôsobenie sa.

Komisia vyzýva odvetvie, aby:

- zohrávalo aktívnu úlohu v **odstraňovaní medzier a nedostatkov v zručnostiach**,
- pokračovalo v nevyhnutnom **prispôbení sa odvetvia** v súlade s najlepšimi postupmi týkajúcimi sa predvídaní zmeny a reštrukturalizácie, a to aj prostredníctvom sociálneho dialógu a riadneho zapojenia regionálnych zainteresovaných strán,
- preskúmalo **potreby reštrukturalizácie** a možné **prispôsobenie kapacít** so zreteľom na budúci dopyt kľúčových odvetví zohľadnením potreby odlišného riešenia štruktúrnych a cyklických trendov,
- **spolupracovalo s ostatnými zainteresovanými stranami**, najmä vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi, na zabezpečení toho, aby sa cyklická **nadmerná kapacita** riešila **dočasnými opatreniami s verejnou podporou**, pomocou ktorých sa z dlhodobého hľadiska zachová zamestnanosť.

4. ZÁVERY

Ako sa uviedlo, vo vízii EÚ na roky 2030/2050 sa stanovujú stratégie a cesty na posunutie európskeho hospodárstva smerom k trvalo udržateľnému a efektívnemu svetovému energetickému systému, obnove dopravných prostriedkov v spojení so zriadením inteligentného systému riadenia dopravy, ako aj pre renováciu všetkých budov a ich začlenenie do inteligentných rozvodových sietí.

Táto vízia je náročná na pokrokové materiály, ako je oceľ, ktorých dostupnosť v správnej kvalite, objeme a cene je predpokladom pre úspešné naplnenie uvedenej vízie. Len správnym politickým a regulačným rámcom spojeným s cieľovým opatrením Komisie, členských štátov a odvetvia sa pomôže oceliarskemu odvetviu prekonať ťažkosti, zvýšiť svoju konkurencieschopnosť a vyrábať inovačné výrobky z ocele potrebné na udržanie si podielu na trhu a na jeho získanie.

V konštruktívnych diskusiách o oceli sa zvýraznila užitočnosť a potreba pokračovať v dialógu medzi hlavnými zainteresovanými stranami v tomto strategickom priemyselnom odvetví. Z toho dôvodu Komisia navrhuje oficiálne vytvorenie **skupiny na vysokej úrovni** pre oceľ. Tento postup by znamenal uskutočnenie zasadnutia na vysokej úrovni raz ročne. Jeho hlavným cieľom bude zabezpečiť európsku platformu vzájomných informácií, dialógu a výmeny najlepších postupov. Celkovo by mala zjednodušiť a podporiť úsilie európskeho

⁶⁷

KOM (2011) 608.

oceliarskeho odvetvia o udržanie si kapacity a jej zlepšenie na účel súťaženia na svetovom trhu.

Komisia v priebehu dvanástich mesiacov od prijatia akčného plánu posúdi, aký vplyv má jeho vykonávanie na konkurencieschopnosť oceliarskeho priemyslu, a v prípade potreby poskytne ďalšie odporúčania a usmernenia.